

**Załącznik do Uchwały Nr 85 Senatu UWM
z dnia 30 listopada 2012 roku**

**Wniosek końcowy w sprawie nadania tytułu *doktora honoris causa*
Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
Prof. zw. dr. hab. Zygmuntowi Litwińczukowi, dr. h. c.**

**Całokształt osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych
prof. zw. dr hab. Zygmunta Litwińczuka w postępowaniu o nadanie Mu tytułu
doktora honoris causa UWM w Olsztynie**

Prof. dr hab. Zygmunt Litwińczuk jest wychowankiem Akademii Rolniczej w Lublinie. Tu w 1972 roku ukończył z wyróżnieniem studia zootechniczne i doktoryzował się w 1976 roku, także z wyróżnieniem. W 1981 roku habilitował się na Wydziale Zootechnicznym ART. w Olsztynie, a tytuł naukowy profesora w wieku 40 lat uzyskał w 1990 roku. W Polsce do wyjątków należy uzyskanie tytułu profesora w takim wieku. W 2008 roku Akademia Podlaska w Siedlcach nadała Profesorowi godność doktora honoris causa. Należy On do czołowych specjalistów z zakresu hodowli bydła w kraju, cieszy się też uznaniem za granicą.

Pracę zawodową prof. Zygmunt Litwińczuk rozpoczął w 1971 roku w Katedrze Hodowli Bydła Akademii Rolniczej w Lublinie w szkole naukowej prof. dr hc Władysława Zalewskiego. Nieprzeciętne zdolności naukowe i organizacyjne oraz duża pracowitość sprawiły, że Jego rozwój naukowy i kariera akademicka przebiegały bardzo dynamicznie.

Głównym nurtem badań Profesora był chów i hodowla bydła oraz ocena jakości mleka i mięsa wołowego. Badania te nawiązywały do potrzeb i możliwości produkcji Polski środkowo-wschodniej. Miały nowatorski charakter naukowy i duże walory użytkowe, związane z kierunkami i trendami rozwoju hodowli bydła w Polsce i na świecie.

Bezpośredni własny wkład Profesora do rozwoju nauk zootechnicznych odnajdujemy już w początkowym okresie Jego działalności badawczej w tematyce dotyczącej: oceny wartości hodowlanej bydła czarno-białego i efektach doskonalenia go w kierunku mlecznym i mięsnym, wpływu czynników środowiskowych i genetycznych na ilość, jakość i łatwość pozyskiwania mleka u krów, opracowania i praktycznego sprawdzenia nowych metod i systemów odchowu cieląt, wychowu jałowizny i opasu młodego bydła rzeźnego.

Znaczący wkład do nauki i praktyki wniósł Profesor badaniami nad efektywnością krzyżowania ras krajowych bydła z rasą holsztyńsko-fryzyjską. Ten cykl badań, a szczególnie rozpoznanie korzyści hodowlanych i ekonomicznych wynikających z krzyżowania, w połączeniu z badaniami innych krajowych ośrodków naukowych, były podstawą do upowszechnienia tej rasy w Polsce, co m.in. przyczyniło się do poprawy wartości genetycznej krajowej populacji bydła, przyspieszenia postępu hodowlanego i poprawy użytkowości krów mlecznych. Za ten cykl badań Profesor otrzymał nagrodę I stopnia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.

Na wyróżnienie zasługują też liczne badania dotyczące doskonalenia technologii użytkowania i żywienia różnych kategorii bydła, w tym optymalizacji wychowu cieląt, jałowic oraz opracowania technologii produkcji żywca wołowego, uwzględniającej potrzeby racjonalnego wykorzystania pasz gospodarskich, a szczególnie zagospodarowania trwałych użytków zielonych. Ten nowatorski cykl badań, ważny z punktu widzenia wykorzystania olbrzymich zasobów trwałych użytków zielonych nie tylko Lubelszczyzny, ale też innych regionów kraju, wyróżniony został również przez Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki nagrodą I stopnia. Badanie te kontynuowano celem opracowania efektywnych systemów chowu bydła mięsnego. Nowych impulsów dla tych badań dostarczyło Profesorowi doświadczenie zdobyte podczas stażu naukowego w USA.

Efektom trafności przewidywań Profesora w zakresie kierunków rozwoju badań naukowych w dyscyplinie zootechnika było zdynamizowanie badań dotyczących oceny wartości odżywczej i przydatności technologicznej mleka różnych ras krów użytkowanych wg różnych systemów produkcji oraz uwarunkowań produkcji żywca wołowego i jakości kulinarnej mięsa w zależności od rasy, systemu utrzymania, żywienia oraz postępowania przedubojowego i poubojowego.

Znaczącym, ważnym osiągnięciem Profesora Zygmunta Litwińczuka jest restytucja bydła białogrzbietego i uznanie go – na podstawie badań cytogenetycznych – za odrębną rasę rodzimą. Dzięki działalności Profesora bydło białogrzbiate zostało uchronione przed wyginięciem i przywrócone środowisku hodowlanemu w Polsce. Populacja ta została objęta „Programem ochrony zasobów genetycznych”, uznanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Niezwykle ważne miejsce w działalności Profesora Zygmunta Litwińczuka zajmują problemy zachowania bioróżnorodności zwierząt gospodarskich. W tej

dziedzinie Profesor aktywnie działa w Grupie Roboczej ds. ochrony zasobów genetycznych bydła, za co wyróżniony został prestiżowym Medalem im. Profesora Tadeusza Witulaniego.

Działalność naukową Profesor rozwija w ścisłym kontakcie z nauką światową poprzez szerokie kontakty z zagranicznym ośrodkami naukowymi i prezentację wyników swych badań na sympozjach i kongresach międzynarodowych, m.in. w Niemczech, Hiszpanii, Włoszech, Francji, Danii, Grecji, Czechach, Holandii, na Węgrzech, w Szwajcarii, Austrii, na Litwie, w Belgii, Szwecji, USA, Norwegii a także w Australii.

Dorobek 40-letniej twórczej pracy Profesora jest imponujący pod względem liczby i rangi dokonań – obejmuje ponad 550 publikacji, w tym ponad 250 oryginalnych prac twórczych oraz 17 opracowań zwartych, z czego 11 to podręczniki i skrypty. Rangę wykonywanych przez Profesora badań podnosi fakt, że były one realizowane w ramach problemów resortowych, węzłowych i rządowych, a następnie były to głównie projekty badawcze KBN.

Profesor Zygmunt Litwińczuk ma również znaczące osiągnięcia w działalności dydaktyczno-wychowawczej. O jego aktywności w tym zakresie świadczą: liczba (ponad 10) i atrakcyjność prowadzonych przedmiotów, tworzenie nowych kierunków studiów i nowych specjalności, a szczególnie troska o jakość kształcenia. Jest wybitnym dydaktykiem, lubianym i szanowanym przez studentów.

Na szczególne podkreślenie zasługują osiągnięcia Profesora w opracowaniu 11 podręczników i skryptów dydaktycznych, z których 4 ostatnio wydane podręczniki akademickie: („Surowce zwierzęce – ocena i wykorzystanie” -2004, „Hodowla i użytkowanie bydła” – 2005, „Ochrona zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich i dziko żyjących” -2011, „Metody oceny towaroznawczej surowców i produktów zwierzęcych” -2011) są wartościowymi nowoczesnymi pozycjami wspomagającymi proces dydaktyczny.

Profesor Zygmunt Litwińczuk jest twórcą szkoły naukowej hodowli bydła. Aktualnie 8 z 14 wypromowanych przez Niego doktorów uzyskało samodzielność i pełni odpowiedzialne funkcje w strukturach akademickich. Nie ograniczał swojej działalności tylko do rodzimej uczelni. Na szczególne wyróżnienie zasługuje doprowadzenie do samodzielności naukowej Katedrę Hodowli Bydła w Akademii Podlaskiej w Siedlcach.

Profesor posiada duże uznanie w środowisku naukowym, o czym świadczy zlecenie Mu do wykonania ponad 140 recenzji na stopień doktora, doktora habilitowanego, na tytuł i stanowisko profesora oraz tytuł doktora honoris causa.

Społeczność akademicka lubelskiej Uczelni powierzała mu wiele odpowiedzialnych funkcji, był m.in. prodziekanem i dziekanem wydziału zootechnicznego, kierownikiem katedry a od 22 lat jest członkiem senatu.

W uznaniu wielkich walorów naukowych i organizacyjnych krajowe gremia akademickie wybierały Profesora Zygmunta Litwińczuka do pełnienia odpowiedzialnych funkcji – od pięciu kadencji jest członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów naukowych, od wielu lat członkiem Rady Naukowej IGiHZ PAN w Jastrzębcu, sekretarzem naukowym Komisji Rolnictwa Oddział PAN w Lublinie, wiceprzewodniczącym Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN, prezesem Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, działa w kilku redakcjach czasopism naukowych i popularno-naukowych.

Profesor Zygmunt Litwińczuk jako ceniony wykładowca aktywnie współpracuje w zakresie popularyzacji wiedzy i kształcenia kadr dla rolnictwa. Działa w związkach hodowców bydła, prowadzi liczne kursy, szkolenia, seminaria, udziela wywiadów prasowych, radiowych i telewizyjnych. Działa także aktywnie w instytucjach samorządowych.

Powyższe fakty świadczą o powszechnym uznaniu krajowego środowiska naukowego, hodowców i społeczności regionu dla osiągnięć naukowych, działalności społecznej i osobowości Profesora Zygmunta Litwińczuka.

Prof. dr hab. Zygmunt Reklewski, członek rzeczywisty PAN w podsumowaniu swej recenzji napisał: (cytuję) „Nie sposób wymienić wszystkich osiągnięć naukowych i wkładu Profesora Zygmunta Litwińczuka w rozwój wiedzy i praktycznej hodowli bydła. Jest to osobowość wybitna, wyróżniająca się głęboką wiedzą, wielkim dorobkiem naukowym i dydaktycznym” (koniec cytatu).

Prof. dr hab. Anna Sawa podkreśla, że: (cytuję) „Działalność profesora Zygmunta Litwińczuka jest znana i ceniona w środowisku akademickim. Jako autor pionierskich i nowatorskich prac z zakresu chowu i hodowli bydła oraz znakomity organizator przyczynił się do rozwoju nauk zootechnicznych i krajowej produkcji mleka i wołowiny, a także restytucji rasy białogrzbieter w Polsce” (koniec cytatu).

Z kolei prof. dr hab. Tadeusz Szulc, prof. zw. doktor multi hc w podsumowaniu swej oceny całokształtu dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego Prof.

zw. dr hab. Zygmunta Litwińczuka dodaje (cytuje) „ Z fragmentarycznie wypisanych faktów wyłania się osobowość wielkiego uczonego, utalentowanego nauczyciela i wychowawcy zasługująca ze wszech miar na wyróżnienie tą prestiżową najwyższą godnością akademicką – doktora honoris causa. Zatem z uznaniem popieram wniosek Rady Wydziału Bioinżynierii Zwierząt Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie o nadanie Panu Profesorowi Zygmuntowi Litwińczukowi tytułu doktora honoris causa” (koniec cytatu).

Konkludując:

Profesorowi zw. dr hab. Zygmuntowi Litwińczukowi

Za całokształt badań dotyczących mlecznego i mięsnego użytkowania bydła oraz ochronę zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich, a w szczególności restytucję rasy białogrzbietej w Polsce

Uniwersytet Warmińsko- Mazurski w Olsztynie nadaje tytuł doktora honoris causa.

Olsztyn, dnia 08.08.2012 r.

Promotor prof. dr. hab. Janina Pogorzelska

